

Yue Minjuns leende, sukkertøyfargede selvportrett med munnen full av bittesmå tenner blir sagt å være like kjent i Asia som Munchs «Skrik» er i Vesten.

«Er subtilitet og humor mindre verdige kritikkformer enn aggresjon? Bør vi ikke anerkjenne narrens makt?»

Kinas leende skrik

Denne høsten kan du lande i Bergen og havne i Kina – når det gjelder samtidskunst. Det er en unik anledning til å sjekke ut Ai Weis påstand om at kollegene kun vil sjarmere, ikke ta stilling.

UTSTILLINGER

Kinesisk samtidskunst i Bergen: «Real Life Stories»
Bergen Kunstmuseum
Til 3. februar 2013
«Skin, Flesh and Bone»
Stiftelsen 3,14
Til 16. desember 2012
«Yue Minjun»
Galleri S•E
Til 9. desember 2012

Kunststjernen og dissidenten

Ai Weiwei skrev nylig i britiske The Guardian at kinesiske samtidskunstnere, med unntak av ham selv, er for opptatt av å «sjarmere publikum med tvedydighet». «Art needs to stand for something», påsto han. Hvor synlig er standpunktene i hans egen kunst? Og er ikke kunst som ligner et slagord mindre holdbar enn den som benytter tvedydighet og ambivalens?

Bergens kunstscene er åsted for en omfattende mønstring kinesisk samtidskunst i høst, både i to avdelinger av Bergen Kunstmuseum og de to viktigste galleriene. Ai Weiwei selv er representert med den splitter nye gigantinstallasjon 81 Wooden

Balls (2012), verdig innrammet av den flotte Tårnsalen på Lysverket. De fasetterte kulene i edeltre er satt sammen med metoder benyttet i gamle kinesiske møbler, uten bruk av stifter eller lim. Det er ei kule for hver av dagene Ai Weiwei satt i fengsel i 2011, men verket framstår likevel mer vakkert enn politisk.

Bittersøte statements som kontrasterer gammelt håndverk med modernitet finnes i flere verker på utstillingen «Real Life Stories». Selv i Kina er kunsten nå i ferd med å løsrive seg fra håndverket, men mange forholder seg fortsatt til sin 5000 år gamle historie – helst med en undertone av sårhet, anklager, nostalgi, opprør eller humor. Kunstnerparet Yin Ziuzhen og Song Dong behandler menneskelige omkostninger ved modernisering, hun i en bit motorvei hvor asfalten er erstattet med et dekke sydd av gamle arbeidsklær, han i en installasjon av utrangerte skapdører fra sanerte hjem. Sandblåst glass og blomsterdekor vekker

følelsen av romantisk fortid, samtidig som vi minnes om byggeprosjekter som fordriver vanlige kinesere fra steder hvor de har bodd i generasjoner. På gulvet i Stenersenmuseet ligger dessuten en haug utslitte, rustne arbeidsredskaper samlet av Mao Tonqiang. Det er to typer, hammer og sigd, sosialismens symboler for arbeidere og bønder. Blir denne mektige alliansen like utrangert i et høyteknologisk Kina som de gamle håndverktøyene?

Kropporientert kunst er en sterk trend for tida, ikke bare i Vesten, men også i Kina. Performancekunstens pioner Marina Abramovic, som nylig gjestet Norge, har sagt at teater skiller seg fra performance ved å bruke ketsjup der hun selv må ofre sitt eget blod. Sjelden har dette vært tydeligere enn på utstillingen «Skin, Flesh and Bone» hos Stiftelsen 3,14 i Bergen. Ma Quisha forteller i et videoverk om foreldrenes slit for å gi henne en utdanning, med stadig blodigere tenner fordi hun snakker med et barberblad i munnen. Enda sterkere er bildene av He Yunchang som får skåret et dypt snitt i huden fra skulder til hofte. Tittelen «One Meter Democracy» lar oss ane hvor mye som står på spill for individet i dette landet med tradisjon for å behandle de enorme menneskemengdene som utskiftbare kropp.

Ai Weis installasjon 81 Wooden Balls.

Politiske undertoner er i Bergen langt tydeligere og mer personlig uttrykt hos andre kinesiske kunstnere enn Ai Weiwei. Å støtte hans arrogante fordømmelse av kolleger virker urettferdig, for ikke å snakke om dobbeltmoralisk, om vi ikke samtidig krever en tydelig politisk brodd av vestlige kunstnere. Et beslektet spørsmål gjelder form. Er subtilitet og humor mindre verdige kritikkformer enn aggresjon? Bør vi ikke anerkjenne narrens makt?

Bruk av humor, eller snarere ironi og sarkasme, er tydelig i maleren Yue Minjuns «kyniske realisme». Visuelt minner verkene hans om pop art og forbindes med kritikk av en over-

flatisk konsumkultur. De leende, hårløse, sukkertøyfargede selvportrettene med munnen full av bittesmå tenner blir sagt å være like kjent i Asia som Munchs «Skrik» er i Vesten. Handler likheten om mer enn berømmelse? I den imponerende separatutstillingen på Galleri S•E ser Yue Minjun ut til å være på vei fra popkunst til ekspresjonisme. Med dødningsgrinet som latterparallel forsterkes munterhetens truende potensial. Kanskje er det stive, flau asiatiske smilet nettopp et slags skrik, for å dekke over individets sosiale og eksistensielle angst.

ODA BHAR